

و طبیعت آلوده به زباله و پسماندهای گردشگران آلوده خشنود نمی شود.

دکتر یلدا شهسواری می گوید: آتش سوزی در محیط طبیعی در گام بعدی تاثیر منفی بر روی تنوع زیستی منطقه از جمله گونه های گیاهی و جانوری میگذارد؛ چون حضور و زندگی ریزترین موجودات تا بزرگترین جانوران، پستانداران و پرندگان برای طبیعت حائز اهمیت است و بعضا موجب از بین رفتن گونه های گیاهی می شود؛ گونه هایی که شاید نسلشان به خاطر این سهل انگاری جامعه بشری منقرض شود و چه بسا از بین رفتن گونه های گیاهی اثرات بسیار منفی بر روی تلطیف هوا، نگهداشت خاک، بافت خاک و فرسایش خاک دارد؛ بعنوان مثال گونه های گیاهی چند ساله یا یک گون زار برای احیای خود سالها زمان صرف می کند ولی در کمتر از چند ساعت، آتش سهل انگاری، آن را به خاکستر تبدیل می کند که در این صورت بازگشت این گون زار به حالت اولیه بسیار زمان و هزینه بر است.

آفتاب کم کم به غروب نزدیک می شود؛ کمی آنطرف تر فردی را می بینم که در کنار خود یک کیسه زباله قرار داده و همین طور که قدم میزند، زباله های اطراف را جمع می کند و سیمای طبیعت را زیباتر می کند؛

این شهروند که خود را محمد طالبی و کارمند معرفی می کند، می گوید: از افرادی که برای تفریح و سرگرمی در طبیعت حضور می یابند خواهش می کنم پس از روشن کردن آتش، آن را خاموش کنند؛ چرا که برخی گردشگران بیشترین قشری هستند که به طبیعت آسیب وارد می کنند.

اهمیت آموزش محیط زیست از سنین پایین

یکی از موضوعاتی که نباید نادیده گرفته شود، نقش آموزش در تغییر رفتار نسل های آینده است. همان طور که بسیاری از کارشناسان محیط زیست تأکید می کنند، آموزش مهارت های زندگی در دل طبیعت باید از سنین پایین آغاز شود. کودکی که یاد بگیرد زباله اش را در طبیعت رها نکند، آتشی بدون نظارت روشن نکند و نسبت به گیاهان و جانوران احترام داشته باشد، در بزرگسالی شهروندی مسئول تر خواهد شد. مدارس و رسانه ها می توانند در این زمینه نقش پررنگی داشته باشند؛ چراکه تنها با اجرای قوانین نمی توان به حفاظت واقعی از محیط زیست دست یافت، بلکه فرهنگ سازی و نهادینه سازی رفتار درست اهمیت بیشتری دارد.

نقش جوامع محلی در حفاظت از طبیعت

جوامع محلی، به ویژه روستاییان و عشایر که در دل طبیعت زندگی می کنند، می توانند بهترین حامیان محیط زیست باشند. اگر این جوامع در قالب انجمن های مردمی آموزش ببینند و امکانات لازم برای استفاده پایدار از منابع طبیعی در اختیارشان قرار گیرد، نه تنها از تخریب محیط جلوگیری می کنند بلکه به نگهداران واقعی طبیعت تبدیل

می شوند. بسیاری از طرح های موفق در کشورهای مختلف جهان نشان داده اند که وقتی منافع اقتصادی و اجتماعی جوامع محلی با حفاظت از طبیعت گره بخورد، آنان به جای بهره برداری مخرب، به حفاظت بلندمدت می پردازند.

گردشگری مسئولانه: راهی برای همزیستی با طبیعت

یکی از بزرگ ترین چالش های تابستان و تعطیلات، هجوم گردشگران به مناطق بکر طبیعی است. اگر این حضور همراه با مدیریت صحیح و آموزش اصول گردشگری مسئولانه نباشد، منجر به تخریب منابع می شود. گردشگری مسئولانه یعنی گردشگر علاوه بر لذت بردن از زیبایی ها، وظیفه دارد که کمترین اثر منفی را بر طبیعت بگذارد. استفاده از ظروف چندبار مصرف، جمع آوری زباله، خودداری از آتش افروزی غیرضروری و احترام به حیات وحش، از اصول اساسی این نوع گردشگری است. در بسیاری از کشورها تورهای طبیعت گردی با شعار «هیچ اثری باقی نگذار» برگزار می شود؛ الگویی که در ایران نیز می تواند گسترش یابد.

بحران آب و ارتباط آن با منابع طبیعی

یکی از مسائل نگران کننده امروز ایران، بحران آب است. بسیاری از مناطق طبیعی به دلیل کاهش بارندگی و برداشت بی رویه از سفره های زیرزمینی، خشک شده اند. خشکیدن تالاب ها، رودخانه ها و چشمه ها نه تنها باعث از بین رفتن چشم اندازهای طبیعی می شود بلکه حیات هزاران گونه گیاهی و جانوری را نیز تهدید می کند. مدیریت صحیح منابع آب و استفاده از شیوه های نوین آبیاری در کشاورزی می تواند نقش مهمی در حفظ منابع طبیعی داشته باشد. علاوه بر این، صرفه جویی در مصرف آب توسط شهروندان، هرچند کوچک، می تواند تأثیر بزرگی بر آینده داشته باشد.

فرهنگ داوطلبی و انجمن های محیط زیستی

حضور داوطلبان مردم در فعالیت های محیط زیستی، مانند کاشت نهال، جمع آوری زباله ها و آموزش کودکان، نشان می دهد که هنوز امید زیادی برای نجات طبیعت وجود دارد. انجمن های مردم نهاد در شهرهایی چون سیرجان و سایر نقاط کشور می توانند با جذب جوانان و خانواده ها، فرهنگ حفاظت از طبیعت را گسترش دهند. این انجمن ها در واقع بازوی اجتماعی دولت هستند و بدون مشارکت آن ها، حفاظت از محیط زیست کار دشواری خواهد بود.

نقش رسانه ها در حفاظت از محیط زیست

رسانه ها، چه در سطح محلی و چه ملی، وظیفه مهمی در آگاهی بخشی عمومی دارند. انتشار گزارش ها، برنامه های مستند و حتی تولید محتوای آموزشی در شبکه های اجتماعی می تواند به تغییر رفتار جامعه کمک کند. وقتی مردم بدانند که ریختن یک بطری پلاستیکی در جنگل می تواند صدها سال اثر منفی داشته باشد، دیگر به راحتی دست به چنین کاری نخواهند زد. همچنین رسانه ها باید الگوهای مثبت را معرفی کنند؛ مانند شهروندانی که به جمع آوری زباله ها می پردازند یا خانواده هایی که مراقب روشن نکردن آتش در دل جنگل هستند.

سخن پایانی: طبیعت میراث مشترک

در پایان باید گفت که طبیعت نه تنها متعلق به نسل حاضر، بلکه میراثی گران بها برای آیندگان است. بی توجهی امروز ما می تواند فردا به بهای از دست رفتن منابعی جبران ناپذیر تمام شود. جنگل ها، مراتع، رودخانه ها و گونه های جانوری سرمایه های ملی و جهانی هستند که حفاظت از آن ها به معنای حفاظت از زندگی خود ماست. شاید اگر هر فرد مسئولیت شخصی اش را در قبال طبیعت بپذیرد، آینده ای سبزتر برای فرزندانمان رقم خواهد خورد.

